

A. B.

D I L N O S N A U J I E N O S

Kampton, 1946.I.11

Punktadionis, Nr.9/196/

IŠ VISO PASAULIO

- Pačiame Londono vidurmiesty, Westminsterio puošnioj milžiniškoj salėj vakar. 17 val. atidarytas JTO pilnatis suvažiavimas, į kurį susirinko atstovų iš 51 tautos, iš viso apie 2000 dalyvių. Delegatai susėdę aplink ažuolinius stalus iš abėcėlės pagal valstybių vardus, taip kad JAV delegatams teko prisigretinti prie Tar.Rusijos delegatų. Visi juodai apsivilkę, tik arabai išsiskiria su savo margais apderais. Rusai, palyginti, dar jauni vyrai. Salėj ir balkonuose pilna žiūrovų - žmonių esančių ir žurnalistų, daugelis už durų paliko.

Kolumbijos atstovas, Parang.Komisijos pirmininkas teisų prof.Dr. Sulota pirmasis taria žodį, pabrėždamas, kad čia susirinkta pasitarti dėl J.T.chartos įgyvendinimo. Tai esanti pareiga visos žmonijos, kurios akys į čia dabar atkreiptos, ir negalima esą jės apvilti. Ir mažosios tautos palengva išsijungiančios į JTO. Tai rodanti ir ta privilegija, kad jam, mažos Amerikos respublikos atstovui, suteikta garbė pirmajam prabilti šį suvažiavimą atidarant.

Po to D.Britanijos min.pirm.Attlee sveikinamoji kalba. Padėkojęs Parang.Komisijai už atliktąjį darbą, jis išreiškė viltį, kad ir čia, kaip toje Komisijoje, bus dirbama su tokia pat p r a k t i š k a bendradarbiavimo dvasia. Susirinkus 51 tautai, bus diskusijų, bet tiki, kad tai bus atliekama g o r a v a l i a. Priminė išvakorėmis karaliesus pasakytąją kalbą, kuri išskėlusi pagrindinius programos punktus. Pasisakė pats dalyvavęs San Francisco, kur dar karo metu sudaryta J.T.charta, kurią dabar remianti visa britų tauta be partijų skirtumo. Chartoje iškoliami idealai, už kuriuos vyrai ir moterys atidavė savo gyvybę. Šiandien a d e a l a i įgyvendinti. Reikia jungti idealinius tikslus su praktiniu darbu ir ištęptai dirbti, kaip karo metu buvo bendradarbiaujant dirbama, pasiekiant pergales. JTO yra lomiamas n ū š i e n i o p o l i t i k o s f a k t o r i u s, kurio buv. Tautų Sąjunga kaip reikiant neįvertino. Primena, kadaise Tar.Sąjungos atstovo Ženevoj pasakytus žodžius: "Taika yra nedaloma!" Japonija, nacionalsocializmas bei fašizmas ištūmė pasaulį į karą. Tuo tarpu visos pasaulio tautos turi jaustis esančios vienos šaimos nariai. Charta turi galvoj ne vyriausybės, valstybės, bet visą žmoniją, visus žmones be jokių skirtumų. Išradus naują ordonąjį ginklą, pasidarė nišku, kad izoliacija neraiškia saugumo. Sveikina, kad susitarta atomo energijos kontrolę pavesti JTO. Daug yra pavoju. Čia tautoms per savo atstovus tenka apsispręsti m i r t i ar g y v e n t i. Atsiraunda pesimistų, kurie abejoja bendradarbiavimu, prisimindamą T.Sąjungos nepasisekimus. Bet reikia pasitikėti pažango, pasimokant iš praeities klaidų ir atmenant, kad pirmoj fazėj T.Sąjungoj nedalyvavo nei JAV, nei Tar.Sąjunga. Dabar pasaulis labiau sujungtas negu bet kada. Ne tik vyriausybės, bet ir visi žmonės - vyrai ir moterys - žino dabar, apie ką čia čia kalba. Reikia išvaduoti iš vergo ir baimės paprastąjį žmogų. Nemažiau už Pasaulio Saugumo Organizaciją yra svarbi socialinė ir ūkinė organizacija. Turimas priešakis tikslas ne kaip karo išvengti, o kaip pasauliui sukurti socialinį teisingumą ir saugumą. Teisė turi atsistoti prieš jėgą. Sukurti pasaulį, kur vyranų teisės, tiesos ir moralės dėsniai. Mes privalome ir mes turime pasisekinti.

Po kalbos buvo renkamas suvažiavimui pirmininkas. Jūsų atstovas, Gromov pasiūlė koregiciją užs. raik ministerei M. Iz./2/, kuris pasiūly

mėjęs kovodamas su naciais. Jį parėmė Lenkijos, Ukrainos ir Danijos atstovai. Balsuojant slapta balsavimu už norvegą paduoti 23 balsai, o 28 balsus gavo Belgijos užs.reik.min.Spaak, kuris ir išrinktas suvažiavimui pirmuoju pirmininku. Pirm.Spaak, paėmęs žodį, padėkojo, Pareng.Komisijai už darbą ir pareiškė esąs sujaudintas ir didžiuliojam jam bei jo tautai pareikštąja garbe.

Slėndien posėdis prasideda apie 11 val. Kalbėsias suvažiavimo pirm.Spaak, būsiančios renkamos 6 darbų komisijos, kurios šavo ruožtu vėl rėsiančios išsirinkti pirmininkus: Popiet būsias renkami 7 vicepirmininkai, 6 nenuolatiniai nariai į P.S.Tarybą ir 18 narių socialiniams bei ekonominiams reikalams. Ryt ar pirmadienį prasidėsias debatai dėl Pareng.Komisijos darbų, ir tada pasakysias svarbią kalbą užs.reik.min.Bevin.

Višinskis vis dar neatvykęs. Jis iš Bukarešto esąs nukasęs į Sofiją rūpintis pagal Maskvos nutarimus Bulgarijos vyriausybės praplėtimu. O jis susitiksias su min.pirm.Georgieff, kuris, kaip Maskvos radijas praneša, po draugiško pasitarimo su Stalinu ir Molotovu vakar kartu su u. ir vid.reik.ministeriais grįžęs į Sofiją. Višinskio Londone laukiama 2-3 dienų atvykstant.

- Tarp Kinijos-centr.vyriausybės ir komunistų, tarpininkaujant JAV pasiuntiniui gen.Marshall, baigti pasitarimai ir esą pasiekta susitarimų dėl pilietinio karo baigimo.

- Bukarešte sąjungininkų komisija baigė savo darbą dėl Rumunijos vyriausybės praplėtimo. Anglų atstovas, pasiuntinys Maskvoj, Harriman vakar iš Bukarešto išvyko į Londoną.

- Londonas, 1.8 /AP/ - Dr.Rafael E.G.Aramatov, Lomeshie antropologijos ir žmogaus biologijos tyrimo centro direktorius, vakar pareiškė, kad jis sija pagaminusi atominę bombą, kuri anglų-amerikiečių atominę bombą jį toli pralenkusi. Leslie Graves, vadovavęs atominės bombos gamybos darbams Amerikoje, Vašingtone dėl to pasakė: "Šiam pranešimui trūksta realaus pagrindo". Aramatov, kuris Ulsteryje pranešęs apie rusų išradimą atsisakė nurodyti šios informacijos šaltinį, nors pasakė, kad kai kuri iš Lomeshie instituto bendradarbių turėję ryšių su sovietų mokslininkais eluoksniais. Jis teigia, kad sovietų mokslininkai atominę bombą jau išbandę ir kad ji galėsianti būti gaminama masiškai. Ji pagaminta su pagalba rusų suimtųjų vokiečių mokslininkų. Tyrinėjimams vadovavę rusų mokslininkai Joffe, Aminov, Kapitza, Zeldovič ir Vilenov. Kapitza anksčiau turėjęs ryšių su Cambridge universitetu. Rusų mokslininkai savo tyrinėjimų davinius paskelbė gruodžio 18 d., o bandymai įvykę ką tik dabar /iš "Aidy" Münchenas, 1946.I.10, Nr.8/45//.

VIETOS ŽINIOS

- Iš Hamburgo gauta žinių, kad XII.30 d. leistas įsteigti "British Baltic University" - Britų Baltijo Universitetas, kuriam vadovaus Un-to prezidentas ir 3 lektoriai; iš to spėjama, kad bus trys dėstomosios kabinos. Universitetui duotos patalpos didžiuliam Deutches Ring name, iš kurio jau iškraustyti visi bendrabučiai. Profesūrai ir studentams būtų parūpina karinė valdžia artimoje apylinkėje. Profesoriai /su šeimomis/ ir studentai telkiami iš visos anglų zonos. Kviečiami vykti ir iš kitų zonų, tuo tarpu pavieniai. Pradedama veikti filosofijos, teisų, ekonomikos ir matematikos fakultetas su skyriais, vėliau būsias atidaryti ir kiti. Taigi Baltijo universitetas pagal tas žinias virsta realybė.

- Iš karinės valdžios pusės yra priskirtas prie Unros ryšių karininkas, kuris ir mus inspektuos. su mūsų Komitetu jis jau suėjo į kontaktą.

- Organizuojami kolonijos ugniagesiai, kuriems vadovauti pavesta Pasiui. Tikimasi per Unrą gauti šiek tiek įrankių. Unros pageidavimų mūsų ugniagesiai turėtų patenkinti ne vien mūsų, bet ir kitus lagerius.